

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਬਾ ਅਦਾਲਤ ਐਸ. ਐਸ. ਦੁਲਟ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ. ਗਰੋਵਰ, ਜੇ.ਜੇ.

ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3 ਆਫ 1962।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਆਰਟੀਕਲ 226-ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕਿਊ ਵਾਰੰਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਵੋਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨ-ਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ-ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ-ਕੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿਆਓ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਕਿ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਬੋਲਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕ ਭਾਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਖੇਪ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇੱਕ ਅਦੁੱਤੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਜਿਸਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਮਤੀ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

30 ਅਕਤੂਬਰ, 1961 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 1961 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1333 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਬੀ.ਆਰ. ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਆਰ.ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਐਚ.ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ, ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਲਈ।

ਫੈਸਲਾ

ਗਰੋਵਰ, ਜੇ.-ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੈ।

ਇਹ ਦਰਖਾਸਤ ਪਿੰਡ ਮਚਰਾਏ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਥਾਣਾ ਸਿਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਸਿਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਬਲਾਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਬਲਾਕ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਵੋਟਰ ਅਤੇ ਵਿਧੀਵਤ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਮਿਤੀ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1961 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਬਲਾਕਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ)। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 11 ਬਲਾਕ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਟਾਲਾ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਨੰਬਰ 10 ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਨੰਬਰ 11 (ਐਨਵਰਸਕਸਚਰ 'ਏ') ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ:-

- (a) ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ;
- (b) ਐਸੋਸੀਏਟ ਮੈਂਬਰ;
- (c) ਸਹਿ-ਚੁਣਿਆ ਮੈਂਬਰ;
- (d) ਸਾਬਕਾ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਮੈਂਬਰ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ)। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ: -

- (i) ਬਲਾਕ ਦੇ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰ, ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਪੰਚਾਂ ਅਤੇ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ;

(ii) ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ।

(iii) ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ।

ਅਗਸਤ, 1961 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਬਲਾਕ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਈ। ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਸਿਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦੀ ਹਦੂਦ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਲਾਕ ਓਕ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਬਟਾਲਾ ਅਤੇ ਕਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕਿਟ ਐਕਟ, 1939 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਟਾਲਾ ਅਤੇ ਕਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਖੇਤਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਖੇਤਰ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ, ਬਟਾਲਾ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਬਟਾਲਾ ਬਲਾਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ, ਬਟਾਲਾ, ਬਟਾਲਾ ਬਲਾਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਬਲਾਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਦੀਆਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਕਾਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਬਲਾਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਸਿਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ, ਕਾਦੀਆਂ ਸਿਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਬਲਾਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਾਦੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 6(1)(ਬੀ) ਤਹਿਤ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ

ਤੀਸਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਕਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7-ਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਟੇਅ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ 30 ਸਤੰਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਹੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਬਲਾਕ ਸਿਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ, ਜੀ, ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ. ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ 29 ਸਤੰਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਟੇਅ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਅੰਤ 13 ਅਕਤੂਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਮਹਾਜਨ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਵਾਈਸ-ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਚੋਣ 23 ਅਗਸਤ 1961 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹੀ ਆਧਾਰ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(ਸੀ) ਤਹਿਤ ਸੰਮਤੀ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ 6 ਸਤੰਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਦਾ ਤਰਕ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

"* * *, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਹੀ ਤੱਥ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਸਲ ਆਯਾਤ ਕੀ ਸੀ। iii) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) (a) ਦੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਦੁਆ ਜੇਜੇ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ਸਿਵਲ ਰਿਟਸ ਨੰ. 1305, 1306 ਅਤੇ 1312 ਆਫ਼ 1961), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 29 ਦਸੰਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 5(2) (ਏ)(iii) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਵਿਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ।

ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਮਿਸਟਰ ਤੁਲੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਧਿਰ, ਅਰਥਾਤ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਲਗਭਗ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਖੁਦ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਰਿਆਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵੱਲ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮਾਮਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਬੰਦ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ

ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਲਾਹਨਤਾਂ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਗਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 32. ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਬਣੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਹੋਵੇਗੀ; ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਖਾਰਿਜ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਮਵ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਬੋਲਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕ ਭਾਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਖੇਪ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂਇਕਤਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। 226 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਸਿੱਟੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ, ਉਹ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਬੋਲੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਦਬਾਅ ਸੀ। ਤਰਕ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 226

ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਸਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਿਸਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਦੁਆ ਜੇ.ਜੇ., ਅਤੇ ਜੁੜੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਬਲਾਕ ਦੇ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ "ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ" ਉਸੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਮੈਂਬਰ ਬਲਾਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੈਪੂਰ ਜੇ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ "ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ। ਉਤਪਾਦਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਲਾਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਕੈਪੂਰ ਜੇ. ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿੱਟਾ, ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

"ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਬ-ਕਲਾਜ਼ (iii) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਸਥਿਤ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ" ਬਲਾਕ ਦੇ ਅੰਦਰ," ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਉਸ ਬਲਾਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਹੈ।"

ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦੂਜੇ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕਿਟ ਐਕਟ, 1939, 1961 ਦੇ ਇਸੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 23 ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਇੱਕ

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਟਾਲਾ ਅਤੇ ਕਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਨਵੀਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਬਲਾਕ ਸਿਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹਨ। ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਦੁਆ ਜੇ.ਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਝੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 6, ਧਾਰਾ (ਬੀ), ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 4 ਇੱਕ ਆਨਰੇਰੀ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿਰਫ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਰਾਹਤ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(ਸੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਿ-ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਹੁਣ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸਹਿ-ਵਿਕਲਪ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿ-ਵਿਕਲਪ

ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਕਾਫੀ ਸਮਰਥਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਮਚਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਅਰਥਾਤ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਏਗੀ ਕਿ ਅਗਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਖੁਦ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੈ। ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਤੀਜੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਲਾਕ ਦੀਆਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਸੰਮਤੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣ ਬੇਅਸਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਇਤਰਾਜ਼, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੁਣ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸਹਿ-ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿ-ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5(2) (ਸੀ) ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "

(i) ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਔਰਤ ਇਸ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਚੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਏ):

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੀ ਚੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(ii) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ, ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਤਿੰਨ, ਦੋ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; *

ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੋਈ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਹਿ-ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੁਲਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ ਛੋਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖੁਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿ-ਵਿਕਲਪ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਵਿਕਲਪ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿ-ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਹਿ-ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ (ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1961, 23 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ 26 ਅਗਸਤ, 1961 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਹੁਣ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇੱਕ ਅਦੁੱਤੀ ਪੱਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਦੀ ਰਿੱਟ. ਅਮੀਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਧਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋ-ਵਾਰੰਟੋ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਦੁਕਵੀਂ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ। Halsbury (Vol. 11) ਦੇ ਪੈਰਾ 281 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋ-ਵਾਰੰਟੋ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋ-ਵਾਰੰਟੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਰਥ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਰੈਰ ਉਪਾਅ ਸੀ ਜੋ ਬਰਾਬਰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਪੈਰਾ 279 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਉੱਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ

ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਚੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੋ-ਵਾਰੰਟੋ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਉਪਾਅ। ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਖਿਲਾੜੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਕਲਪਕ ਢੁਕਵੇਂ ਜਾਂ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸਧਾਰਨ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ, ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਅਤੇ ਕੀ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਬਰਾਬਰ, ਸਸਤੀ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਐਨ.ਪੀ. ਪੋਨੂਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਨਮਕਕਲ ਚੋਣ ਖੇਤਰ (5) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 329 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦਾ ਬਾਅਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਆਰਟੀਕਲ 226. ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਉਪਾਅ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇੱਕ ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 ਨੂੰ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੰਜੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ । ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸ.ਐਸ. ਦੁਲਟ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ।

ਆਰ.ਐਸ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਮੁਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਅਨੁਵਾਦਕ)